

PGA BLAD

UITGAVE IN HET KADER VAN DE PGA-VAKDAG 2023

TEST JEZELF!
Een inkijkje in de
PGA-Scan

**LEREND NETWERK PGA NU
OOK DIGITAAL**
Een digitaal platform voor
en door PGA-professionals

ERVARINGSKENNIS
"De oplossing zit 'm dus
niet in meer begeleiding
of hulp, maar in herstel"

**VAN VEILIGHEIDSPROBLEEM
NAAR BEVEILIGER**
Het verhaal van LEO

INHOUD

- 3 Voorwoord
- 4 Succesverhaal
Van veiligheidsprobleem
naar beveiliging
- 5 PGApp
- 6 Lokale PGA-routekaart
- 8 Wat werkt?
- 10 Ervaringskennis
binnen de (lokale) PGA
- 11 Succesverhaal
Beter een goede buur...
- 12 Test jezelf!

VOORWOORD

“”

Je moet het maar kunnen: je vastbijten in problemen die eerder door anderen niet op te lossen waren.

Beste PGA-coördinator,

Je moet het maar kunnen: je vastbijten in problemen die eerder door anderen niet op te lossen waren. Mensen die door allerlei omstandigheden en gebeurtenissen in een situatie terecht zijn gekomen waarin zij zichzelf maar ook hun omgeving tot last zijn. Of het nu een boze adolescent is die het snelle geld najaagt, een moeder die door alcoholproblemen en daaraan gerelateerde agressie zo diep in de schulden raakt dat uithuiszetting dreigt of een jonge man met ernstige psychische problemen zonder vangnet. Er moet iets gebeuren.

Wat mij opviel tijdens al die jaren praktijkgericht onderzoek binnen de lokale PGA: jullie geloven erin dat het beter kan, dat het beter moet. Dat gaat niet vanzelf. Natuurlijk krijg je onderweg met obstakels te maken, zoals bureaucratische, wettelijke of professionele beperkingen. Maar het belang van integraal werken wordt inmiddels gelukkig breed onderschreven. Met dank aan de goede samenwerking met ketenpartners, Zorg- en Veiligheidshuizen én mede met dank aan Bureau RVS (o.a. Myriam Kooij), is de lokale PGA in de hele regio verankerd. Met het PGA-Lab hebben we daarmee een stevige basis om samen verder te bouwen.

Het afgelopen jaar zijn er al flinke stappen gezet. Misschien was je erbij, misschien nog niet, maar ik ben trots op wat er binnen een jaar bereikt is. We geloven dat successen inspireren en cruciaal zijn in jullie werk. In dit blad lees je daarom twee inspirerende succesverhalen. We brengen ook graag de PGApp onder de aandacht. Dat is vanaf nu jullie eigen digitale platform! Via je telefoon of computer kun je gemakkelijk en snel contact onderhouden en samenwerken. Bovendien blijf je op de hoogte van ontwikkelingen en biedt de PGApp een steeds verder groeiende kennisbank. Gelijk downloaden dus!

We kijken ook vooruit naar belangrijke thema's voor komende jaren. Het betrekken van ervaringsdeskundigheid blijft een uitdaging, net als methodisch werken en het op juiste wijze delen van gegevens. Met sommigen van jullie werkten we hier al aan en we nodigen iedereen uit om mee te blijven ontwikkelen, kritisch te zijn en elkaar verder te helpen waar mogelijk.

Dit blad is (vooralsnog) een eenmalige uitgave in het kader van de vakdag PGA Midden-Nederland. We wensen jullie veel inspiratie, kennis en leesplezier toe!

Carmen Paalman
Projectleider PGA-Lab

VAN VEILIGHEIDSPROBLEEM NAAR BEVEILIGER

HET SUCCESVERHAAL VAN LEO

GEBASEERD OP EEN CASUS

Wie: Leo (gefingerd), jongen, 15 jaar bij start PGA-traject
Aanmelder: Politie
Aanleiding: Mutaties en overlast op straat, agressie-regulatieproblemen, ouders ervaren opvoedproblemen
PGA-monitor negatieve factoren: Middelengebruik, tijdsbesteding, houding, gedrag en vaardigheden, (huiselijke) relaties, sociaal netwerk, justitie en politie

PGA-monitor positieve factoren: Werk en opleiding, (huiselijke) relaties
Interventie: Intensieve begeleiding coach op zelfinzicht en de gevolgen van zijn gedrag, opvoedondersteuning, ADHD medicatie
Duur traject: 1 jaar

Hij is nog geen 15 jaar, maar Leo zorgt nu al voor veel overlast. Zijn ouders zijn gescheiden en wonen in verschillende steden, maar in beide woonplaatsen wordt Leo regelmatig aangehouden. Hij reageert zowel thuis als op straat snel geïrriteerd, agressief en vaak impulsief. Het is bekend dat hij veel blout. In zijn moeders woonplaats A. maakt Leo deel uit van een overlastgevende jeugdgroep.

In slechts één jaar tijd telt de politie in gemeente A. 29 mutaties op naam van Leo. Reden voor de politie om hem daar aan te melden bij de lokale PGA. Leo's ouders tonen veel betrokkenheid. In gesprek met zijn ouders wordt duidelijk dat Leo ADHD heeft, net als zijn moeder. Omdat het bieden van structuur ontzettend belangrijk is voor Leo's functioneren, wordt gezamenlijk besloten dat Leo bij zijn vader in H. gaat wonen. De PGA in A. draagt de zaak over en meldt Leo aan bij de PGA in H. Leo is op dat moment 15 jaar.

De PGA-coördinator in H. heeft gebruik gemaakt van de PGA-monitor om te kijken naar zorgpunten en beschermende factoren. Zorgpunten zijn onder andere: blowen, negatieve vriendengroep, ruzies thuis, politiecontacten en impulsiviteit als gevolg van ADHD. Beschermende factoren zijn Leo's intelligentie, de betrokkenheid en medewerking van zijn ouders en zijn bijbaantje als krantenbezorger.

Gezien zijn intelligentie en de betrokkenheid van de ouders wordt een plan gemaakt waarbij Leo leert te reflecteren op zijn gedrag en om te gaan met zijn impulsiviteit. Tegelijkertijd krijgen de ouders opvoedondersteuning die vooral gericht

is op het bieden van een duidelijke structuur. Verder wordt er onderzocht of medicatie, gezien de ADHD, Leo zou kunnen ondersteunen. Tegelijk met de opvoedondersteuning krijgt Leo vanuit de jeugdwet een coach toegewezen voor 6 uur per week. De benadering van de coach kenmerkt zich door voortdurende spiegeling van gedrag en het bieden van mogelijke alternatieven. De intensieve begeleiding en directe beschikbaarheid maken dat er langzaam maar zeker een band ontstaat tussen Leo en zijn coach. Door de combinatie van opvoedondersteuning en het wekelijks afstemmen tussen ouders en coach ontstaat er een duidelijk boodschap naar Leo toe: we zijn er voor je, je gedrag heeft gevolgen en je hebt zelf een keuze in welk gedrag je laat zien.

Na maanden op de wachtlijst kan Leo terecht bij een kinder- en jeugdpsychiater die hem medicatie voorschrijft voor zijn ADHD. Dat heeft direct effect op zijn middelengebruik. Leo erkent dat hij vooral blout om rustig te worden en die behoefte is met het starten van medicatie een stuk verminderd. Er zijn steeds minder politiecontacten en ook thuis gaat het veel beter. Daarnaast wordt er een geschikte school en stageplek gevonden voor Leo. Natuurlijk zijn er periodes dat het minder gaat. Maar zijn ouders en coach blijven met hem in gesprek en de boodschap blijft hetzelfde.

Inmiddels is Leo 17. Hij werkt nu als beveiliging bij evenementen en musea, waarbij hij mensen op een rustige manier benadert en de-escalereert als dat nodig is.

PGA APP

DOWNLOAD NU!

“HÉT DIGITALE PLATFORM VOOR EN DOOR PGA-PROFESSIONALS”

DE VOORDELEN

- Vind je **PGA-collega's** in heel Midden-Nederland met één klik in het smoeleboek.
- Elkaar **helpen**, van elkaar **leren** en **samenwerken!**
- Stel vragen, start een poll of deel tips, succesverhalen, interventies of vraag om woningruil. Groep aanmaken met je naaste burens? Ook zo gepiept!
- Altijd op de hoogte van actueel **nieuws en bijeenkomsten**.
- Alle **bestaande PGA-producten** binnen handbereik, zoals:
 - PGA-Monitor
 - Privacyconvenanten
 - Samenwerking ZSM
- Alle **nieuwe PGA-producten** binnen handbereik, zoals:
 - Lokale PGA-routekaart
 - Webinars en podcasts

LOKALE PGA

ROUTEKAART

Van aanmelding tot op- en afschaling

Versie 1.0

1

AANMELDEN

Doel: Aanmelden voor de lokale PGA om indien mogelijk een persoonsgerichte aanpak te starten.

2

TRIAGEREN

Doel: Bepalen of de casus geschikt is voor de PGA en onder welke aanpak de casus valt, denk aan PGA-jeugd, volwassenen, GGZ etc.

4

PROBLEEMANALYSE MAKEN

Doel: Volledig beeld krijgen van de problematiek en beschermende factoren op basis van de leefgebieden van de cliënt.

3

BETROKKE NE INFORMEREN EN BETREKKEN

Doel: Breng de betrokkene er van op de hoogte dat hij/zij wordt opgenomen in de lokale PGA.

5

PLAN VAN AANPAK MAKEN

Doel: Alle ketenpartners weten wat hun taken zijn. De aanpak kan starten.

6

UITVOEREN EN BEWAKEN

Doel: Uitvoeren en bewaken van interventies uit het plan van aanpak.

8

OP- EN AFSCHALEN

Doel: Sluit de casus op de juiste manier af, op basis van de criteria op- of afschalen en het professionele oordeel.

7

BIJSTUREN EN EVALUEREN

Doel: Evalueer de stand van zaken en stel indien nodig verdere interventies op.

De interactieve pdf, met meer informatie per stap, is terug te vinden in de PGApp.

WAT WERKT?

VAN WETENSCHAP NAAR PRAKTIJK

In het verhaal van Leo een paar pagina's terug zien we hoe belangrijk het is om samen te werken om erachter te komen wat de oorzaken zijn van verontrustend gedrag. Waar komt het gedrag vandaan? Wat gaat er juist wel goed? En hoe werk je goed samen om de negatieve patronen te doorbreken? Deze vragen staan centraal in de zoektocht naar wat nu echt werkt. Vanuit een gedeeld beeld en stevige basis van samenwerking kan het lukken om een positieve, duurzame verandering te brengen.

8

Methodisch werken en belangrijke factoren: de PGA-monitor

Interventies zijn het meest effectief wanneer deze afgestemd zijn op het risico, de behoeften van een cliënt en passen bij de responsiviteit: de motivatie, intelligentie en leerstijl van de cliënt (RNR-model: Andrews & Bonta, 1990). De PGA-monitor is een hulpmiddel dat hieraan kan bijdragen. Steeds meer gemeenten in Midden-Nederland gebruiken de monitor (vaak ook ingebed in casusvolgsystemen, zoals PGAx of Kedo). De monitor helpt om:

- inzicht te bieden op welke leefgebieden problematiek zich voordoet;
- te bepalen waar risico's en beschermende factoren liggen om de aanpak op af te stemmen;
- scherp te stellen wat er precies aan de hand is en zo spraakverwarring tussen organisaties te voorkomen;
- structuur aan te brengen in overleggen met partners en de cliënt;
- zicht te houden op de ontwikkeling gedurende de aanpak: is er verbetering?
- gemeentebreed inzicht te krijgen in de lokale problematiek en hoe inkoop en beleid

hierop af te stemmen;

- regionale gemeenschappelijke problematiek en knelpunten bloot te leggen.

Kennis over privacy en gegevensdeling om goed samen te kunnen werken

Veel professionals in de lokale PGA hebben vragen over wat zij mogen delen en hoe dat te doen. Binnen de PGA hebben de verschillende partners te maken met hun eigen wettelijke kaders. Dat neemt niet weg dat zij informatie kunnen (of zelfs moeten) uitwisselen in de lokale PGA; hiervoor is er een convenant. Door de verschillende wettelijke kaders van de betrokken organisaties en de diversiteit in casuïstiek, is het lastig om specifieke regels te hebben die werken in alle situaties.

Wel zijn er vier vragen die kunnen helpen om erachter te komen of je iets mag delen:

1. Juridisch: mag het vanuit mijn eigen juridische kader?
2. Organisatorisch: voldoet het aan de eisen van zorgvuldigheid?
3. Gedrag: wordt het uitgevoerd met respect voor de burger en voor de andere samenwerkingspartners?
4. Ethisch: is het probleem ernstig genoeg dat we het grondrecht op privacy beperken door onderling informatie uit te wisselen?

Het kan ook helpen om je partners vragen te stellen mogen beantwoorden. Vraag bijvoorbeeld niet naar een diagnose, maar vraag of een plan of interventie schuurt met een behandeling. Wil je meer weten, luister dan naar de PGA-podcast op Spotify, bekijk de factsheet op de PGApp of neem contact op met

““
We zien hoe belangrijk het is om samen te werken om erachter te komen wat de oorzaken zijn van verontrustend gedrag.
””

pga-lab@rvs-mn.nl om de mogelijkheden voor een workshop voor jouw PGA-team te bespreken.

Processen en rollen

Afgelopen jaar is met jullie input de eerste versie van de 'lokale PGA-routekaart' ontwikkeld. Deze is eerder in dit magazine terug te vinden. Hier zijn de verschillende stappen van het PGA-proces in beeld gebracht. De interactieve versie met meer informatie over deze stappen vind je in de PGApp of op www.pga-lab.nl.

Heeft jouw gemeente een duidelijke visie op zorg- en veiligheid? Zijn rollen en verantwoordelijkheden vastgelegd? Het Aanpak Voorkomen Escalatie model kan hierbij helpen.

Gezamenlijke ontwikkeling

Om de lokale PGA goed te laten lopen, is het belangrijk om stil te staan bij de gezamenlijke ontwikkeling. Integrale samenwerking kan nog wel eens lastig zijn. Wat gaat goed en wat kan beter? Welke acties kunnen jullie samen ondernemen om daaraan te werken? Afgelopen jaar zijn we gestart met lokale ontwikkelsessies waarbij we gebruikmaakten van de PGA-scan. De PGA-scan maakt knelpunten binnen de samenwerking snel inzichtelijk en zorgt ervoor dat gezamenlijke ontwikkelpunten kunnen worden geformuleerd. De scan helpt om daar met elkaar het gesprek over aan te gaan en tot oplossingen te komen.

9

Wil je samen met het PGA-Lab voor jouw lokale team een ontwikkelsessie organiseren? Of wil je bespreken hoe je er zelf mee aan de slag kunt gaan? Neem dan contact op met pga-lab@rvs-mn.nl.

Meer lezen, luisteren en kijken

Op de PGApp vind je onder andere:

- de PGA-podcasts (<https://spotify.link/YZR39ENxRDb>) over privacy en gegevensdeling, ervaringsdeskundigheid en licht verstandelijke beperkingen (LVB) in de PGA;
- het RNR-model;
- het AVE-model;
- de PGA-monitor en twee scripties van studenten hierover;
- de publicatie: "Een complexe doelgroep en integraal samenwerken: hoe doe je dat?"

Scan de QR-code voor de PGApp:

ERVARINGSKENNIS BINNEN DE (LOKALE) PGA, WAT STAAT ER TE GEBEUREN?

De inzet van ervaringskennis binnen de hulpverlening is een veelbesproken onderwerp. Wat kan forensische ervaringskennis betekenen binnen de PGA? En welke deskundigheid is hiervoor nodig en beschikbaar?

Vanuit de geestelijke gezondheidszorg is bekend dat mensen met ernstige psychische problemen langdurig afhankelijk worden van instituties en hulpverlening. Daarbij raken velen in isolement, verliezen zeggenschap en regie op hun eigen herstel. Hulpsystemen nemen dit over en kunnen daarin verregaand bepalen wat er met hun leven gaat gebeuren. Cliënten krijgen last van stigmatisering en er groeit een achterstand in het opbouwen van een gewoon, huisje-boompje-beestje-bestaan. De inzet van ervaringsdeskundigheid kan mensen weer hoop bieden en hen stimuleren om meer regie en eigenaarschap nemen over hun leven.

Herstel

De oplossing zit dus niet in meer begeleiding of hulp, maar in herstel. En dat vanuit de gedachte dat mensen elkaar en zichzelf kunnen helpen om als burger, na een ontwrichtende levensfase, op een zinvolle wijze mee te draaien in de samenleving. Gelijkwaardig en wederkerig in het contact zonder het stigma, oftewel peersupport vanuit eigen ervaring.

Voor het forensisch domein speelt dit ook. Het plegen van een delict of het veroorzaken van overlast, is vaak een symptoom van een beschadigde relatie van de delictpleger met de wereld om hem of haar heen. Zij voelen zich er geen onderdeel van en zien geen kansen om mee te draaien in de samenleving. De afstand naar een 'gewoon' leven lijkt onoverbrugbaar.

Hoe krachtig is het dan om voorbeelden te zien van mensen die het gelukt is om die afstand wel te overbruggen? Vanuit de herstelgerichte benadering weten we dat ondersteuning van herstel, door mensen die succesvol waren in het stoppen met delictgedrag, belangrijk is. Vanuit hun ervaringskennis kunnen zij een bijdrage leveren aan het herstel van een 'gewoon' leven.

Ervaringsdeskundigheidssessies

Het PGA-Lab organiseerde een brainstormsessie onder leiding van Martijn Kole (ervaringsdeskundige en oprichter ENIK recovery colleges), Joep Hanrath (Hogeschoolhoofd/docent) en Martine Batelaan (PGA-coördinator) over de inzet van ervaringskennis, met tien forensisch ervarings(des)kundigen.

Passend bij de ervaringen in de GGZ, bleek ook hier dat ervaringskennis waardevol is in het directe contact met de cliënt. Daarnaast levert ervaringskennis zinvolle feedback op voor de visie, de organisatie van de begeleiding en voor de bejegening. Maar het ontvangen van feedback vanuit ervaringskennis vraagt van een organisatie dat zij deze input ook een volwaardige plek geeft.

Vanuit beschikbare kennis over inzet van ervaringskennis en de expertise die door ervarings(des)kundigen binnen het forensisch domein is opgedaan, wil het PGA-Lab het komende jaar in twee gemeenten een pilot over de inzet van ervaringskennis inrichten voor de lokale PGA.

Meer lezen?

» www.ervaringsdeskundigheid.efp.nl

BETER EEN GOEDE BUUR ...

HET SUCCESVERHAAL VAN BOB

GEBASEERD OP EEN CASUS

Wie: Bob (gefingerd), man, 40 jaar
Aanmelder: Buurtbewoners/gemeente
Aanleiding: Buurtbewoners hebben zorgen en ervaren overlast op straat
PGA-monitor negatieve factoren: Geestelijke gezondheid

PGA-monitor positieve factoren: Sociaal netwerk, huisvesting
Interventie: GGZ-informatiebijeenkomst, GGZ-opname; ambulante begeleiding
Duur traject: 6 maanden

Bob woont al jaren in zijn huurwoning, kent zijn burens goed en heeft geen financiële problemen. Ongeveer eens per twee jaar heeft Bob een dusdanige psychose dat zijn burens aan de bel trekken. De burens kennen hem goed en herkennen de gedragsverandering die met zijn psychose gepaard gaat. Zij vangen hem op en hebben contact met een ambulante GGZ-begeleider die bij Bob komt. Dit gaat jaren goed, totdat de burens geen contact meer kunnen krijgen met Bob. Hij wijst hulp af en is niet meer aanspreekbaar. De ambulante begeleider werkt ondertussen ergens anders en het vaste aanspreekpunt is daarmee verdwenen.

De situatie met Bob verslechtert snel: Bob weigert zijn medicatie te nemen, betaalt zijn huur niet meer en agressie richting zijn burens neemt toe. Hij loopt verward op straat en bedreigt zijn burens. De burens schakelen de hulp in van de wijkregisseur in het wijkcentrum. Bob weigert nog steeds alle hulp. De buurt dringt inmiddels aan op een gedwongen opname. De woningbouw krijgt ook steeds meer meldingen van overlast en dreigt met het ondernemen van stappen.

De gemeente en de politie melden samen Bob aan voor een PGA-triage: Bob wordt opgenomen in de lokale PGA.

Het is duidelijk dat de buurt een belangrijke rol speelt in het leven van Bob. Om draagvlak in de buurt te houden, organiseert de PGA-coördinator samen met de GGZ een informatiebijeenkomst voor de buurt. De burens krijgen de gelegenheid om vragen te stellen. Ook krijgen zij uitleg over procedures en mogelijkheden rond gedwongen opname.

Met de politie wordt afgesproken dat Bob bij delictgedrag direct moet worden opgepakt, zodat er mogelijkheden voor gedwongen opname ontstaan en hij (weer) kan starten met medicatie. De woningbouw werkt mee en stopt de ontruimingsprocedure. Vlak na de buurtbijeenkomst vernielt Bob auto's in de buurt, bedreigt hij buurtgenoten en loopt hij een aantal keer zonder kleding op straat. Betrokkenen aarzelen dit keer niet om aangifte tegen Bob te doen, omdat ze inmiddels weten dat dit een opening kan bieden voor een gedwongen opname.

Bob wordt gearresteerd en de gedwongen opname wordt gerealiseerd. Eenmaal opgenomen start Bob weer met zijn medicatie. Hij knapt zienderogen op. Vier weken later ontvangt de buurt hem alweer met open armen in zijn eigen woning. Bob gebruikt zijn medicijnen en krijgt ambulante GGZ-ondersteuning. Er zijn geen meldingen meer binnengekomen en Bob wordt afgeschaald uit de PGA.

TEST JEZELF!

PAK EEN PEN EN ZIE WAAR JOUW KRACHTEN EN VERBETERPUNTEN LIGGEN!

Voor een soepel verloop van de lokale PGA is het belangrijk stil te staan bij de ontwikkeling van jezelf en jouw eigen PGA-team, en na te denken over jullie werkwijze. Vul dus snel deze mini-quiz in!

Kunnen

Ik weet wat mijn rol is en wat er van mij verwacht wordt.

Ik weet welke verschillende interventies ingezet kunnen worden (zowel vanuit zorg, begeleiding als straf).

Willen

Ik wil graag met deze doelgroep werken.

Ik heb er vertrouwen in dat samenwerkingspartners iets kunnen betekenen voor de doelgroep.

Mogen

Ik word door mijn organisatie in staat gesteld om integraal samen te werken met partners.

Ik word niet belemmerd door wetten en regels in de integrale samenwerking.

Werk je met de PGA-monitor?

- a) Nog niet
- b) Ja, ik vul deze zelf in
- c) Ja, we vullen deze gezamenlijk in met de partners

Nodigen jullie de cliënt uit bij het PGA-overleg?

- a) Dat doen wij nog niet
- b) We zijn van plan dat te gaan doen
- c) Ja, we proberen de cliënt actief te betrekken

Weet je hoe je goed om kunt gaan met privacy en gegevensdeling?

- a) Ik weet het niet precies, maar ga mij hierin verdiepen
- b) Ik heb een aardig beeld, maar zou nog meer informatie hierover willen hebben
- c) Ik weet hoe ik hier goed mee om kan gaan

Zet dit je aan het denken? Wil je samen met het PGA-Lab een werksessie organiseren voor jouw lokale team? Of wil je bespreken hoe je er zelf mee aan de slag kunt gaan? Neem dan contact op!

COLOFON

Dit is een uitgave van PGA-Lab
Website: www.pga-lab.nl
E-mail: pga-lab@rvs-mn.nl
Uitgave in het kader van de vakdag 6 november 2023

Redactie: Bureau RVS en Hogeschool Utrecht
Vormgeving: Superpulp
Voorpagina: Myrthe Francken